

FRÅGOR OCH SVAR

SVENSKA RÖDA KORSETS STÖD TILL PERSONER I FÖRVAR

EUROPEISKA UNIONEN
Asyl-, migrations- och
integrationsfonden

Svenska Röda Korset

Bakgrund

Under 2016 infördes en tillfällig lag i syfte att minska antalet asylsökande i Sverige. Regeringen presenterade samma år ett flertal åtgärder för att effektivisera verkställighet och återvändande. Det som hittills har genomförts är:

- Skärpt lagstiftning, till exempel har det gjorts ändringar i lagen om mottagande av asylsökande (LMA) som innebär att asylsökande som inte har eller är barn ställs utan bistånd i form av boende och ekonomiskt bistånd efter att asylprocessen är över.
- Bättre myndighetssamverkan, bland annat genom samlokalisering av Migrationsverket, Polismyndigheten och Kriminalvården.
- Utökning av antal platser på förvar.

Förvar är en låst institution där migranter placeras för att de ska kunna utvisas till sitt hemland eller överföras till ett annat EU-land. Det är Migrationsverket som är ansvarigt för förvaren. Beslut om att ta personer i förvar fattas främst av Migrationsverket eller Polismyndigheten.

Användningen av möjligheten att ta personer som ska av- eller utvisas i förvar fortsätter att öka i Sverige. Detta sker i takt med trenden inom övriga EU, där förvarstagandet under asyl- och återvändandeprocessen har ökat betydligt de senaste åren.

Sedan 1998 genomför Svenska Röda Korsets frivilliga besök på Migrationsverkets förvar i Sverige. Dessa besök ger organisationen en unik bild av situationen på förvaren och de humanitära konsekvenserna av ett frihetsberövande. Huvudsyftet med besöken är att erbjuda förvarstagna medmänskligt stöd för att motverka isolering och lindra de negativa effekterna av frihetsberövandet.

Svenska Röda Korsets åsikt

Det är ett stort ingrepp i en människas liv att bli frihetsberövad. Svenska Röda Korset anser att förvar av migranter och asylsökande ska undvikas – frihet ska alltid vara norm. Om det finns grund för att inskränka friheten ska mindre integritetskränkande åtgärder – som alternativ till förvar – beaktas först. Det finns alternativ till förvar som är mer humana och effektiva samt mindre kostsamma. I andra länder finns det flera olika alternativ till förvar men i Sverige finns ett, nämligen uppsikt. Uppsikt innebär en skyldighet att på bestämda tider anmäla sig hos Migrationsverket eller Polismyndigheten genom personliga besök.

För Svenska Röda Korset är anledningen till att personer frihetsberövats irrelevant. Vårt humanitära uppdrag är att lindra och förhindra mänskligt lidande, skydda liv och hälsa samt säkerställa respekt för varje människas värde.

Riskerar personer att tas i förvar efter beslut om att de inte får stanna i Sverige?

Personer som fått avslag på sin ansökan om att få stanna i Sverige och som därför ska av- eller utvisas tas inte alltid i förvar. Det finns olika grunder för när en person kan förvarstas. Migrationsverket eller Polismyndigheten måste fatta ett beslut om förvar med stöd i lag innan personer placeras där.

Får barn tas i förvar?

Ja, barn kan tas i förvar. Det ska alltid ske tillsammans med minst en av vårdnadshavarna om vårdnadshavare finns i Sverige som inte heller har ansetts ha rätt att stanna här. Ett barn får sitta i förvar högst 72 timmar. Om det finns synnerliga skäl kan tiden förlängas med ytterligare 72 timmar. Barn får inte tas i förvar på grund av oklar identitet. Ensamkommande barn tas bara i förvar i undantagsfall och i så fall i samband med att ett beslut om av- eller utvisning har fattats.

Vad kan min krets göra för att stötta någon som har placerats i förvar samt anhöriga eller familj till den personen?

Det är inte ditt ansvar att ta ställning till. Undersök alltid vilken hjälp som efterfrågas av personen i förvar. Låt personen själv formulera sina behov och ta sin sak i egna händer, i den mån det är möjligt. Lyssna och var lyhörd för den enskilda personens behov. Hänvisa till andra, såsom Svenska Röda Korsets migrationsrådgivning eller vårdförmedling (se längre ner), när du inte själv kan agera eller besvara en fråga.

Ofta väcker det stor oro hos familjemedlemmar när någon i familjen tas i förvar. Erbjud stöd, till exempel genom kretsens verksamhet, såsom fika i secondhand-butiken, besök på mötesplatser, träna svenska eller liknande.

Lova aldrig något! Det finns en risk att det skapas en negativ bild av Röda Korset om löftet inte kan uppfyllas.

Är det möjligt att besök en person i förvar?

Personer i förvar kan ta emot privata besök. Uppmana den förvarstagne personen att kontakta Migrationsverkets personal för ytterligare information om hur anhöriga och vänner kan boka besök på förvaret i fråga.

Svenska Röda Korset har frivilliga som gör besök på förvar. Om besök från Svenska Röda Korset efterfrågas,

undersök om och när det sker på förvaret i fråga. Informera därefter den förvarstagna om tiderna för besöken och uppmana personen att hålla utkik efter besökarna på den aktuella tiden.

Det är inte ditt ansvar att ta ställning till den typen av frågor. Hänvisa i första hand till personens offentliga biträde

Vad kan jag ta med till en person i förvar om jag gör ett besök?

Det är möjligt att ta med sig kläder och saker vid besök. Allt som lämnas till någon i förvar kontrolleras av Migrationsverkets personal. Mat och

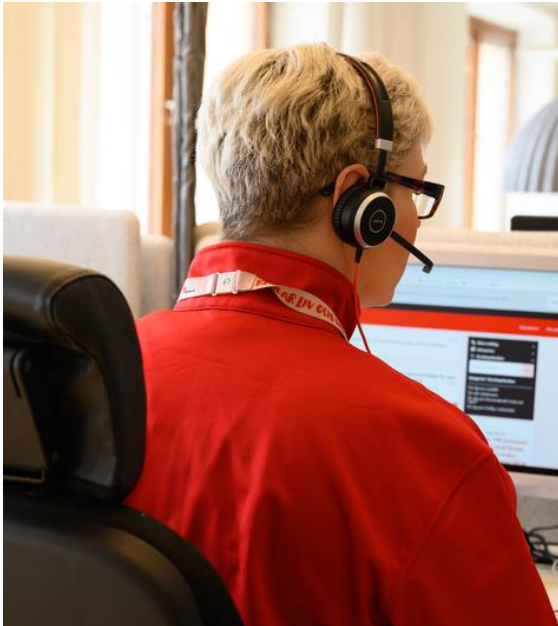
andra livsmedel kan lämnas enligt bestämda regler. Vanligtvis är chips, choklad och läsk i tillslutna förpackningar tillåtet.

Kan min krets skänka kläder och andra gåvor till en person i förvar?

Ibland blir personer hämtade till förvar utan att få möjlighet att ta med sig sina tillhörigheter. Personer i förvar kan inte själva gå ut och handla om de behöver något. Många saknar anhöriga och vänner som kan hjälpa dem. Vid behov delar Migrationsverket ut kläder.

Hänvisa i första hand till Migrationsverket personal om någon i förvar saknar kläder eller andra saker. Vid särskilda behov kan Svenska Röda Korset dela ut kläder till enskilda individer, i enlighet med vår klädpolicy.

Vilken information ska jag ge om någon har frågor om sitt beslut om asyl eller förvar?

Många som sitter i förvar har juridiska frågor, om exempelvis asyl eller förvar. Du behöver inte ta ansvar för att besvara dessa frågor. Hänvisa istället till personens offentliga biträde eller till Svenska Röda Korsets migrationsrådgivning. Vår migrationsrådgivning bemannas bland annat av jurister som ger information om regler utifrån svensk och internationell lagstiftning, kring asylprocessen och alternativ efter avslutad asylprocess m.m. Telefonrådgivningen nås på tel: 020-415 000, och är öppen tisdagar, onsdagar och torsdagar mellan kl. 09.30 – 12.00. Helgdagar är rådgivningen stängd och under sommarmånaderna förkommer andra öppettider.

Vad kan personer i förvar göra när det offentliga biträdet inte hjälper till i ärendet?

En förvarstagen person har rätt ett offentligt biträde, en jurist eller advokat som ska företräda den förvarstagne under förvarsprocessen. Det är till det offentliga biträdet som den förvarstagne vänder sig om alla juridiska frågor om förvar. Det offentliga biträdet behöver inte vara samma jurist eller advokat som utsågs för att hjälpa den förvarstagne under asylprocessen.

Ibland har personer i förvar förväntningar på det offentliga biträdet som är svåra för biträdet att tillgodose/möta. En jurist eller advokat har ofta många förordnanden, och kan vara svår att nå. Det är sällan möjligt för biträdet att

göra besök på förvaren, då de ligger på avlägsna platser.

Om den förvarstagna är missnöjd med eller vill byta biträde bör han eller hon ta upp saken med det offentliga biträdet. Han eller hon kan begära att få bli entledigad från uppdrag. I andra hand kan en ansökan om byte av offentligt biträde lämnas till Migrationsverket eller den domstol som hanterar förvarsfrågan. För att få byta biträde krävs att den sökande visar att det finns särskilda skäl för byte. Det är vanligtvis svårt att få ett byte godkänt.

Vad kan jag göra för att stötta en person i förvar som vill återvända till sitt hemland?

Svenska Röda Korset arbetar för att på bästa sätt kunna hjälpa personer som själv framfört att de önskar stöd för att förbereda och planera sitt återvändande efter avslag på asylansökan. Syftet är att asylsökande som av- och utvisas ska ha möjlighet att återvända under säkra och värdiga former. Arbetet avser att underlätta återvändandet för den enskilde personen genom stöd, information och

vägledning i Sverige. Om personen riskerar att hamna i en humanitärt utsatt situation i hemlandet kan information och kontakter förmedlas i andra länder, främst genom rödakors- och rödahalvmåne-föreningar i aktuella länder. Har personen frågor om återvändande, hänvisa till Svenska Röda Korsets migrationsrådgivning (se ovan).

Om en person i förvar är sjuk, vilken vård kan ges

Enligt utlänningslagen ska personer som sitter i förvar ges tillgång till sjukvård i samma omfattning som asylsökande. Det omfattar vård och tandvård som inte kan anstå, mödrahälsovård, tillgång till läkemedel, vård enligt smittskyddslagen, hjälpmedel och tolk vid sjukvårdsrådgivning.

På alla förvar finns tillgång till sjuksköterska. Uppmana personen att kontakta Migrationsverkets personal för

ytterligare information om hur besök hos sjuksköterskan kan bokas.

Om personer har frågor om rätten till sjukvård på förvar kan de kontakta Svenska Röda Korsets vårdförmedling. Vårdförmedlingen har tel: 020-211 000 och är öppen måndagar, tisdagar, onsdagar och torsdagar kl. 09.30-11.30. Det går också att nå Vårdförmedlingen genom att skicka sms till tel: 0709-40 67 23.

Har du ytterligare frågor?

För mer information om Svenska Röda Korsets arbete med stöd till förvarstagna, titta på Kunskapsbanken under **För dig som är frivillig i verksamhet** och **Stöd till förvarstagna** eller kontakta Infoservice.

På Migrationsverkets hemsida www.migrationsverket.se hittar du mer information om förvar, grunder för förvar, kontaktuppgifter till myndigheten, etc.

